

Namsos kommune
Nåavmesjenjaelmien tjielte

Kommunal planstrategi 2020-2023
Namsos kommune

Høringsutkast

Innhold

1. Innledning.....	4
1.1 Definisjoner og begrepsavklaringer	4
1.2 Formål med planstrategien	5
2. Namsos kommunes visjon og hovedmål.....	5
3. Planer, plansystemer og plansammenhenger	5
3.1 Kommunal planstrategi	7
3.2 Kommuneplanens samfunnsdel (KPS) og arealdel (KPA).....	8
3.3 Kommunedelplan	8
3.4 Temaplan med tiltak	8
3.5 Reguleringsplan	9
3.6 Handlingsprogram med økonomiplan.....	10
4. Føringer for kommunal planlegging.....	10
4.1 Internasjonale føringer	10
4.1.1 FNs bærekraftsmål	10
4.2 Nasjonale føringer	11
4.3 Regionale føringer	13
4.4 Lokale føringer	13
5. Sentrale kategorier for systematisk samfunnsplanlegging.....	14
5.1 Melding/utredning.....	14
5.2 Strategi	14
5.3 Temaplan med tiltak	14
6. System og struktur for samfunnsplanlegging.....	15
6.1 Definisjon og behandling av temaplaner	15
6.2 Organisering av planarbeid	15
6.3 Oppfølging og gjennomføring av planer	15
6.4 Lett tilgjengelig informasjon om kommunens planer	16
7. Tiltak med budsjettkonsekvenser.....	16
8. Utviklingstrekk som påvirker samfunnsutviklingen i Namsos kommune	16
9. Planbehov i Namsos kommune.....	19
9.1 Kommuneplan	19

9.2 Tverrfaglige/tematiske planer	19
9.4 Opplæring og oppvekst.....	20
9.5 Strategi og samfunnsutvikling.....	20
9.6 Kultur og inkludering.....	21
9.7 Samfunnssikkerhet og teknisk drift.....	21
9.8 Personal og organisasjon	21
10. Prioritering av kommunale strategier og planer.....	22
11. Medvirkningsstrategi/prosessveileder.....	24
11.1 Prosesskrav i plan- og bygningsloven	25

1. Innledning

1.1 Definisjoner og begrepsavklaringer

I tillegg til budsjettet er planlegging etter plan og bygningsloven (pbl) det viktigste verktøyet for politikerne til å bestemme hvordan kommunen skal se ut. Kommunen er planmyndighet og gjennom lokalt selvstyre skal politikerne legge til rette for god samfunnsutvikling. Kommunal planstrategi er verktøyet for å velge hva som er viktig å gjøre når, og hvordan. Planstrategien for Namsos kommune 2020-2032, vil være viktig for å avklare planbehov og sikre de riktige prioriteringer i planperioden.

Det er viktig å jobbe frem en felles plankultur og et nytt plansystem i den nye kommunen. Arbeidet med planstrategi for Namsos kommune vil være en viktig del av prosessen. [Kommuneplanens samfunnsdel for Namsos kommune 2020-2032](#), utviklingstrekk i [oversiktsdokumentet](#) og øvrig fakta og statistikk danner kunnskapsgrunnlaget for planstrategien og administrasjonens vurdering av hvilke planer som bør prioriteres i kommende kommunestyreperiode.

Sentrale begreper:

Med **planlegging** menes en organisert aktivitet hvor aktører utformer fremtidsrettede mål og bruker kunnskap og profesjonelle arbeidsmåter for å analysere, prioritere og samordne tiltak for å nå målene. Planene skal legge rammer for påfølgende vedtak og handlinger (Aarsæther m.fl. 2012).

Planlegging handler om å knytte sammen kunnskap og handling. I planlegging er en like opptatt av handlingsdelen som av kunnskapsdelen, i motsetning til ved forskning, der kunnskapsdelen står mer sentralt (Amdam 2017).

Nasjonale forventninger:

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging ble vedtatt ved kongelig resolusjon 14. mai 2019.

Kommunal planstrategi:

Kommunal planstrategi er ifølge plan- og bygningsloven § 10-1 et dokument som «*bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden*».

I Namsos kommunes plansystem defineres samfunnsplanlegging som all planlegging som krever politiske vedtak, og som ikke har status som arealplan. Den spenner fra kommuneplanens samfunnsdel, samfunnsplanlegging på temanivå og til økonomiplanlegging. Samfunnsplanleggingen forutsetter oppfølging gjennom aktiviteter i kommunen som organisasjon, eller i samarbeid med privat og offentlig sektor utenfor kommunen. Tiltak krever dekning innenfor økonomiplan og budsjett.

Samfunnsplanleggingen legger viktige føringer for arealplanleggingen.

1.2 Formål med planstrategien

Planstrategi for Namsos kommune 2020-2023, skal redegjøre for kommunens strategiske valg knyttet til utvikling av kommunesamfunnet. Planstrategien er ikke en egen plantype, men et hjelpemiddel for kommunen til å fastsette videre planarbeid utover de planer som allerede er vedtatt i den nye kommunen. Vedtatte planer og planbehov i planperioden, er beskrevet ytterligere i kapittel 9 og 10.

Planstrategien er ikke rettslig bindende, men er retningsgivende for kommunens planprioriteringer.

Som en del av arbeidet med planstrategi, skal det innhentes synspunkter fra statlige og regionale organer og nabokommuner. Planstrategien skal ikke sendes ut på offentlig høring, men forslaget til kommunestyret skal gjøres offentlig kjent minst 30 dager før kommunestyrets behandling. Det er ikke klageadgang eller anledning til å fremme innsigelse til planstrategien.

2. Namsos kommunes visjon og hovedmål

Namsos kommunes visjon er:

«Sammen skaper vi muligheter»

Visjonen henger i hop med kommunens hovedmål for perioden 2020-2032:

1. Innbyggeren er «sambygger» i Namsos kommune

Og:

2. Namsos kommune har vekst- og utviklingskraft

Visjon og hovedmål legger opp til en kommune som utvikler seg ved å involvere og inkludere innbyggerne. Gjennom gode ordninger og arenaer for samhandling med innbyggere, næringsliv og forsknings- og utviklingsaktører, ønsker Namsos kommune å oppnå vekst og positiv utvikling. Kommunen ønsker å være en attraktiv kommune for etablerere, nye arbeidstakere, nye virksomheter og generelt økt aktivitet. Utvikling i kommunens tettsteder og grender skal skje gjennom at innbyggerne i samarbeid med kommunen utfordres til å ta styring over ønsket utvikling.

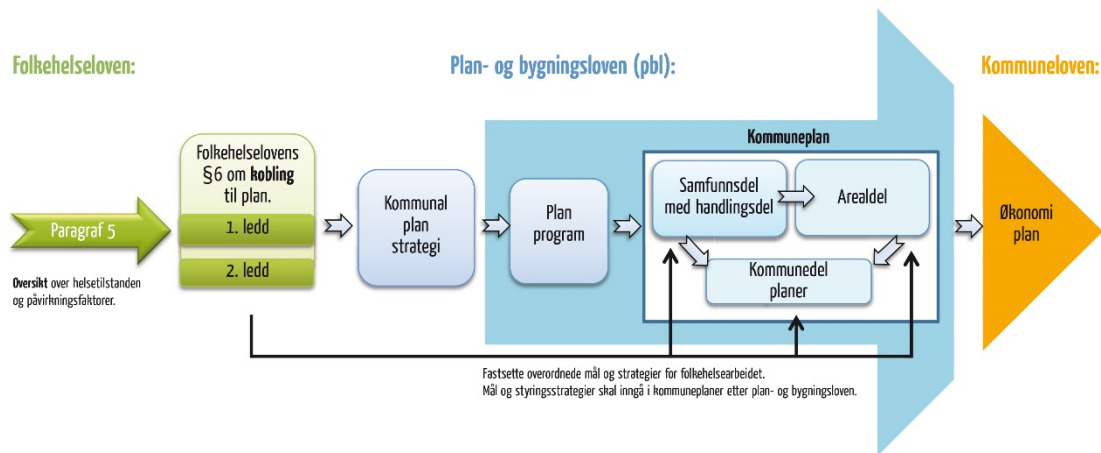
3. Planer, plansystemer og plansammenhenger

Ifølge folkehelseloven skal kommunen ha nødvendig oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de positive og negative faktorer som kan virke inn på denne. Oversikten er basert på opplysninger fra stat og fylkeskommune, fra kommunale helse- og

omsorgstjenester og kunnskap om faktorer og utviklingstrekk i miljø og lokalsamfunn som kan ha innvirkning på befolkningens helse. Oversikten skal være skriftlig og identifisere de folkehelseutfordringer vi har i kommunen, og utfordringene skal vurderes med tanke på hvilke konsekvenser de kan føre til og årsaksforhold. Oversikten skal være et av grunnlagene for kommunens planstrategi. Kommunen skal deretter iverksette tiltak for å imøtekomme de utfordringer som er beskrevet i dokumentet (Folkehelseloven, 2011).

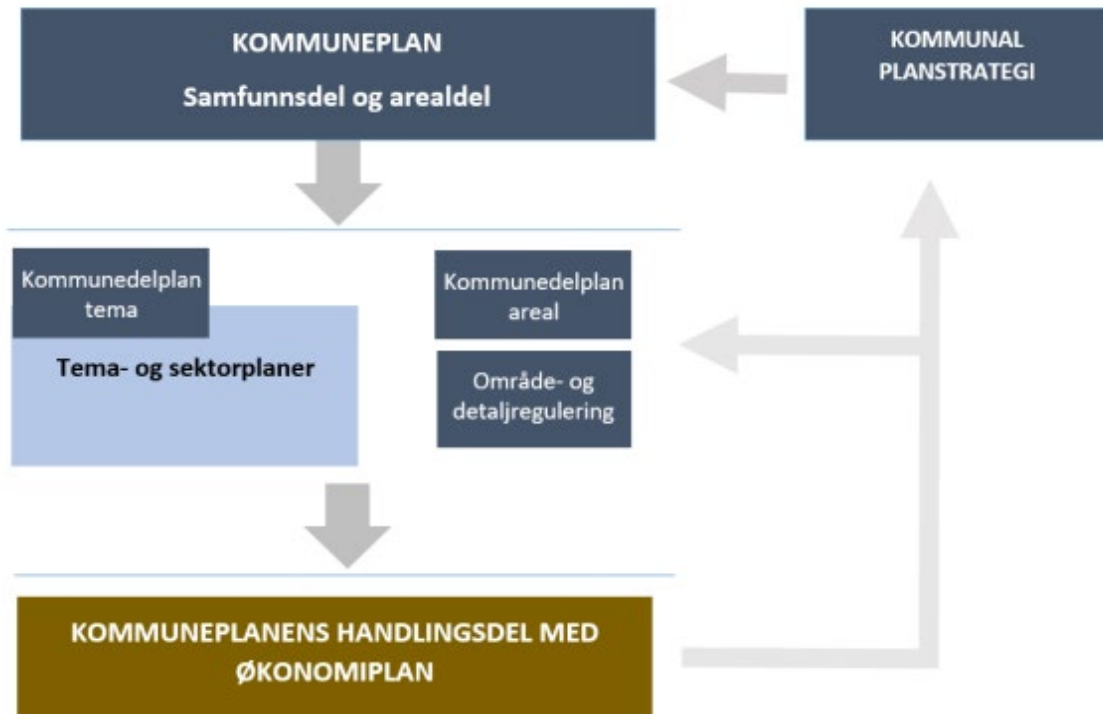
Kilde: www.kommunetorget.no

Figuren nedenfor illustrerer det som kjennetegner overordnet plan- og styringssystem i norske kommuner. Kommuneplanens handlingsdel er i [ny kommunelov](#) foreslått erstattet av kommuneplanens handlingsprogram med økonomiplan (hpøp).

Forenklet figur:

Figur: Det norske plansystemet, med tett kopling mellom planer og handlingsprogram med økonomiplan.

Kilde: Asplan Viak

3.1 Kommunal planstrategi

Kommunal planstrategi etter plan- og bygningslovens § 10-1, er et verktøy for politisk prioritering av planaktivitet i valgperioden, og ikke en plantype. Kommunestyret skal minst en gang i hver valgperiode, og senest ett år etter konstituering, utarbeide og vedta kommunal planstrategi. I planstrategien skal det på bakgrunn av kommunens utfordringer, nasjonale og regionale føringer og ny politikk, tas stilling til om hele eller deler av kommuneplanen skal revideres. Planstrategien skal inneholde en oversikt over gjeldende planer, samt en vurdering og prioritering av planaktivitet i valgperioden.

3.2 Kommuneplanens samfunnsdel (KPS) og arealdel (KPA)

Kommuneplanens samfunnsdel (plan- og bygningsloven § 11-2) har en viktig funksjon som kommunens overordnede strategiske og samordnende plan. Den er kommunens viktigste overordnede styringsverktøy. Den skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. I tillegg skal den gi føringer for kommunens øvrige planlegging og økonomiplanleggingen gjennom handlingsprogram med økonomiplan. I Namsos kommune kombineres kravet om handlingsdel og økonomiplan i et felles handlingsprogram med økonomiplan.

En overordnet arealstrategi i kommuneplanens samfunnsdel gjør arealplanene bedre tilpasset samfunnets behov og utfordringer. Den bidrar til helhetlig avveining mellom nasjonal, regional og kommunal arealpolitikk.

Arealstrategien gir langsiktig retning til kommunens areal- og ressursforvaltning. Det er viktig for å samordne bolig-, areal- og transportplanleggingen, fremme næringsutvikling, redusere klimagassutslippene, tilpasse samfunnet til klimaendringene, skape sosialt bærekraftige samfunn og redusere nedbygging av dyrka mark og natur.

En oppdatert arealdel i kommuneplanen gir raskere og bedre behandling av reguleringsplaner og økt forutsigbarhet for innbyggere og næringsliv.

Flere av de prioriterte tema- og fagplanene i denne planstrategien vil ha betydning for utarbeidelse av kommuneplanens arealdel i form av innspill til omdisponeringer av areal.

3.3 Kommunedelplan

Kommunen kan utarbeide kommunedelplaner for utvalgte samfunnstema og arealer. Tematiske kommunedelplaner skal utarbeides i tråd med prosesskravene satt i plan- og bygningsloven. Dette er en plantype som er lite i bruk i samfunnsplanleggingen i Namsos kommune. Den brukes i arealplanlegging for delområder som for eksempel kystsonen.

3.4 Temaplan med tiltak

Samfunnsplanlegging som ikke følger prosesskravene i plan- og bygningsloven omfatter politisk vedtatte strategier, virksomhetsinterne planer og temaplaner med tiltak for sektorer, tjenesteområder eller særskilte samfunnstema. I disse dokumentene med tilhørende prosesser utvikles strategier og tiltak som grunnlag for endelig prioritering i økonomiplan og oppfølging i virksomhetsplaner. Planprosessene designes etter behov.

Tematiske planer skal forholde seg til/vise til gjeldende samfunnsdel, samt andre planer som helt eller delvis overlapper plantemaet.

Temaplaner omhandler tema der det vurderes mer hensiktsmessig at disse fremmes uten omfattende prosesskrav etter plan- og bygningslovens bestemmelser. Dette kan være hensiktsmessig der tema, interessegrupper og medaktører er klart begrenset og definerte. Planene inneholder mer detaljert planlegging for et fagområde eller et eller flere virksomhetsområder eller følger opp og utdyper overordnede mål og satsinger i kommuneplanen. Gjennom arbeid på tvers av virksomhetsområder kan kommunen bedre ressursbruken og utnytte felles kompetanse i kommunen. For noen samfunnstema vil det være behov for en overordnet strategi og flere underliggende temaplaner, for andre kun en temaplan med tiltak. I tillegg foreslås det at bruk av meldinger blir et nyttig verktøy for politisk debatt om kompliserte samfunnsutfordringer.

Det er viktig å ha klare definisjoner for å kunne ha system og effektivitet i samfunnsplanleggingen på tema- og virksomhetsnivå. En mer entydig definisjon av plantyper kan gi mer effektivitet i planprosesser og lette diskusjonene omkring hva slags planverktøy som er det mest nyttige grepet for å løse den aktuelle utfordringen.

[Plankategorier beskrives/utdypes ytterligere i kapittel 5.](#)

3.5 Reguleringsplan

Reguleringsplan er en arealplan for et begrenset område. Planen består av et arealkart med tilhørende bestemmelser som angir bruk, vern og utforming av arealer og fysiske omgivelser. Alle forslag til planer etter loven skal ha en planbeskrivelse som beskriver planens formål, hovedinnhold og virkninger, samt planens forhold til rammer og retningslinjer som gjelder for området. Reguleringsplaner deles i to hovedkategorier:

Områderegulering:

Områderegulering er en kommunal reguleringsplan som brukes der det er krav om slik plan i kommuneplanen, eller kommunen finner at det er behov for å gi mer detaljert områdevis avklaring av arealbruken. Dette er nyttig når det er behov for å fastsette overordnede strukturer i områder, som bygges ut gjennom små, private detaljreguleringer.

Områderegulering utarbeides av kommunen. Kommunen kan likevel overlate til andre myndigheter og private å utarbeide forslag til områderegulering.

Detaljregulering:

Detaljregulering er en detaljert reguleringsplan for et begrenset område, og er ofte knyttet til konkrete utbyggingsprosjekter. Både kommunen og private kan utarbeide detaljregulering, men disse utarbeides som oftest av private aktører.

3.6 Handlingsprogram med økonomiplan

Kommuneplanen skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer, og revideres årlig. I de siste endringene av plan- og bygningslov og kommunelov legges det opp til at handlingsdelen erstattes med kommunens handlingsprogram med økonomiplan. Plan- og bygningsloven (pbl), § 11-1, sier blant annet at «Kommuneplanen skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer, og revideres årlig. Økonomiplanen etter kommuneloven § 14-2 bokstav a kan inngå i eller utgjøre handlingsdelen». Kommuneloven sier følgende: «Økonomiplanen etter kommuneloven § 14-4 bokstav a kan inngå i eller utgjøre handlingsdelen til kommuneplanen». Handlingsprogram med økonomiplan (hpøp) er således bindeleddet mellom den overordnede kommuneplanleggingen og årsbudsjettet. Føringerne fra kommuneplanens samfunnsdel skal finnes igjen i Handlingsprogram med økonomiplan, som igjen skal konkretiseres videre i årsbudsjettet. Dette vil legge en god ramme for et velfungerende kommunalt plansystem i Namsos kommune framover.

4. Føringer for kommunal planlegging

4.1 Internasjonale føringer

4.1.1 FNs bærekraftsmål

I 2015 vedtok FNs generalforsamling 2030-agendaen for bærekraftig utvikling. De 17 bærekraftsmålene skal fungere retningsgivende for land, næringsliv og sivilsamfunn.

Figur: Illustrasjon av FNs bærekraftsmål

Agendaen har 17 utviklingsmål for å fremme **sosial, miljømessig og økonomisk** bærekraft. Målene er forankret i en felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. FNs bærekraftsmål gjelder for alle land i verden – også de rike. Dette betyr at bærekraftsmålene vil ha innvirkning på norsk politikk og samfunnsutvikling.

Bærekraftig utvikling handler om å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge framtidige generasjoners muligheter til å dekke sine. Bærekraftsmålene reflekterer de tre dimensjonene i bærekraftig utvikling: klima og miljø, økonomi og sosiale forhold.

Figur: Illustrasjon av de tre dimensjonene i bærekraftig utvikling

Kommuner er nøkkelaktører for å realisere en bærekraftig samfunnsutvikling og realisering av bærekraftsmålene i Norge. Vi er nærmest befolkningen, lokale bedrifter og organisasjoner. Samtidig er vi ansvarlig for mye av den sosiale og fysiske infrastrukturen som påvirker befolkningens levekår og utviklingsmuligheter.

4.2 Nasjonale føringer

I Plan- og bygningslovens formålsparagraf (§ 1-1) står følgende:

Loven skal fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og fremtidige generasjoner... Samfunnsplanlegging både på nasjonalt, regionalt og kommunalt nivå er det konkrete verktøyet for å sikre dette.

PBL § 6-1 legger opp til at Kongen hvert fjerde år skal utarbeide et dokument med nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging. Dette skal følges opp med statlig deltakelse i planleggingen. [Gjeldende forventningsdokument](#) er datert 14.mai 2019. I dette dokumentet er det pekt på hvilke hensyn fylkeskommunene og kommunene bør legge vekt på for å få gjennomført nasjonal politikk.

De nasjonale forventningene skal følges opp i fylkeskommunenes og kommunenes arbeid med planstrategier og planer, og legges til grunn for statlige myndigheters medvirkning i planleggingen.

Regjeringen vil formidle den nasjonale prioriterte politikken på en tydelig måte, slik at planleggingen i fylkeskommuner og kommuner kan skje effektivt og til beste for innbyggerne i hele landet. Samtidig styrker regjeringen det lokale selvstyret i planleggingen. Det betyr at fylkeskommunene og kommunene får økt ansvar for å sikre nasjonale og viktige regionale interesser. Regjeringen ønsker at regional og lokal samfunns- og arealplanlegging skal være basert på åpen dialog mellom alle parter, der også staten deltar. Et viktig skritt på veien er de nasjonale forventningene.

Regjeringen legger vekt på at vi står overfor fire store utfordringer:

- Å skape et bærekraftig velferdssamfunn
- Å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning
- Å skape et sosialt bærekraftig samfunn
- Å skape et trygt samfunn for alle

De regionale og lokale myndighetene har sentrale oppgaver med å håndtere disse utfordringene. Det gjelder alle kommuner, uavhengig av størrelse og kompetanse. Planlegging er et av våre viktigste verktøy.

Regjeringen har bestemt at [FNs 17 bærekraftsmål](#), som Norge har sluttet seg til, skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer, også i Norge. Det er derfor viktig at bærekraftmålene blir en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen.

[Kommuneloven](#) (Lov om kommuner og fylkeskommuner) § 5 pålegger kommunene å planlegge ut ifra en realistisk vurdering av den forventede utvikling i kommunen, og av de økonomiske ressurser som står til rådighet, slik dette fremgår av økonomiplanen.

[Folkehelseloven](#) (Lov om folkehelsearbeid) § 4, 5 og 6 pålegger kommunen å fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom gjennom et systematisk og kunnskapsbasert folkehelsearbeid. Kommunene skal benytte dette som grunnlag for arbeidet med kommunal planstrategi, planprogram, kommuneplanens samfunnsdel, arealdel og sektor- og temaplaner. Kommunens utfordringsbilde presenteres i kapittel 7.

4.3 Regionale føringer

Fylkesmannen i Trøndelag og Trøndelag fylkeskommune har også forventninger til den kommunale planleggingen.

Trøndelag fylkeskommune har vedtatt en overordnet fylkesplan ([Trøndelagsplanen 2019-2030](#)) for samfunnsutviklingen i fylket. Viktige satsingsområder i Trøndelag i årene framover er å stimulere til bolyst gjennom livskraftige distrikter og god livskvalitet, fokus på kompetansebygging, verdiskaping basert på naturressurser, folkehelse, integrering og inkludering, digitalisering, fokus på miljøvennlig næringsutvikling og teknologi/digitalisering. I arbeidet med kommunal planstrategi må vi referere til denne.

4.4 Lokale føringer

Kommuneplanens samfunnsdel for Namsos kommune 2020-2032 ble vedtatt 13.2.2020. Den legger føringer og peker ut retning for samfunnsutviklingen og politiske prioriteringer i Namsos i kommende 12-års periode. Med bakgrunn i de utfordringer kommunen står overfor, samt de muligheter og ressurser en rår over, har en definert 12 innsatsområder for den kommende perioden. I tillegg definerer kommuneplanen 6 bærebjelker for all samfunnsutvikling, som det skal tas hensyn til i alt kommunen foretar seg.

De overordnede bærebjelkene er:

- Universell utforming
- Klima og miljø
- Innovasjon og infrastruktur
- Folkehelse
- Inkludering
- Samhandling

De tolv innsatsområdene er:

- Næringsutvikling
- Infrastruktur og samferdsel
- Digitalisering
- Gode oppvekst- og læringsmiljø
- Kompetanseplanlegging, profilering- og rekrutteringsarbeid
- Overordnet boligpolitikk
- Utvikling av kommunens tettsteder
- Kultur, inkludering og frivillighet
- Ivaretagelse av sørsamisk språk, kultur og samfunnsliv
- Utvikling av et aldersvennlig samfunn
- Samfunnssikkerhet og beredskap
- Førrende prinsipper for arealbruk

Når det gjelder planbehov sett opp imot de nevnte innsatsområdene så er det noen planer kommunen er pålagt å ha gjennom lov. Dette gjelder blant annet overordnet plan for beredskap og alkoholpolitisk handlingsplan. Hvilke planer som er vedtatt og gjeldende i Namsos kommune og hvilke som skal og bør utarbeides i kommende 4-års periode, er ytterligere beskrevet i kapittel 9 og 10.

5. Sentrale kategorier for systematisk samfunnsplanlegging

I dette kapitlet defineres innholdselementer i de ulike leddene i systematisk og kunnskapsbasert samfunnsplanlegging. Formålet er å gi bedre struktur, system og oversikt i Namsos kommune sin samfunnsplanlegging. Arealplanlegging holdes utenom og omtales ikke her. I den tematiske samfunnsplanleggingen ønsker vi å skille mellom følgende kategorier:

5.1 Melding/utredning

Melding defineres som en særskilt orientering til kommunestyret om et samfunnstema eller saksfelt. En melding kan være et kunnskapsgrunnlag for diskusjon i kommunestyret. Kommunestyret kan fatte vedtak om bestilling av planarbeid fra rådmann basert på en melding, men meldinger skal ikke omfatte planinnhold som strategier, mål eller tiltak.

5.2 Strategi

Strategi er en overordnet plankategori i plansystemet, og viser hva som er målet og hvilke strategier man har for å nå målene, men ikke hvordan det skal gjøres gjennom tiltak. Strategier er mer overordnede enn temaplaner fordi de ikke inneholder tiltak. En strategi er overordnet og gir føringer for politikktutforming og utdypende planer på området strategien dekker.

5.3 Temaplan med tiltak

Temaplan med tiltak skal ha både utfordringsbilde, mål og tiltak, og kan ha visjon og/eller strategier. Denne plantypen vil, gjennom å definere tiltak, ha mer direkte økonomiske konsekvenser enn strategiene. Temaplaner vil i hovedsak vedtas av hovedutvalg eller formannskap. Enkelte interne driftsplaner for virksomhetsområder, som blant annet benyttes til årlig rapportering, nevnes ikke i planstrategien. Planstrategien skal ta stilling til, og prioritere planer og strategier, på et overordnet nivå.

6. System og struktur for samfunnsplanlegging

6.1 Definisjon og behandling av temaplaner

Følgende kategorier legges til grunn for samfunnsplanlegging i Namsos kommune:

Melding/utredning	Strategi	Temaplan med tiltak
Kunnskapsgrunnlag eller rapport om status på et planområde	Klart formål Utfordringsbeskrivelse Satsingsområder Veivalg Strategier	Klart formål Utfordringsbeskrivelse Mål <u>Kan ha</u> strategier eller satsingsområder
IKKE: visjon, satsingsområder, mål, strategier eller tiltak	IKKE: tiltak	TILTAK

Figur: Kategorier for samfunnsplanlegging. Kilde: Storbyens samfunnsplanlegging. Sluttrapport 30.8.2018. KS – storbyforskning. Asplan Viak

Delegasjonsreglement for Namsos kommune samt aktuelt lovverk angir hvor de ulike plankategoriene som hovedregel skal vedtas.

6.2 Organisering av planarbeid

Planarbeid i Namsos kommune organiseres som prosjekt. Planarbeidet skal følge en fast bestillingsrutine som klargjør hvilken plankategori og styringsprosess og ansvarslinjer som skal gjelde for planarbeidet. Dette utdypes i egen prosjektbeskrivelse der mandat, organisering og ressursbruk blir avklart samt hvordan/ hvem som skal følge opp planene etter politisk vedtak.

6.3 Oppfølging og gjennomføring av planer

For å sikre bærekraftig kommunal økonomi og at planer får reell betydning, er det avgjørende at kommunen har system som sikrer økonomisk inndekning. Dette gjelder både rutiner for hvordan planprosesser blir gjennomført, og hvordan tiltak blir prioritert i kommunens økonomiplan eller annen finansiering. Et viktig moment, uavhengig av prosess og plankategori, er derfor at tiltak som foreslås i de ulike temaplaner ikke er endelig prioritert før de inngår i kommunens handlingsprogram med økonomiplan.

Erfaringsmessig kan det være krevende å integrere temaplaner med tiltak med økonomiplan i ettertid. Det er derfor ønskelig at mål og strategier i vedtatte temaplaner følges direkte opp i årlig økonomiplanarbeid. Dette sikrer at det settes av ressurser til oppfølgingen av vedtatte planer. Planer som er prioritert i kommunal planstrategi får endelig prioritering og tildeling

av ressurser gjennom et oppfølgende planprogram som inngår i årlig handlings- og økonomiplan. Ressurser til gjennomføring og oppfølging av planer og tiltak kan være både «friske midler» gjennom budsjetttildelinger, og også egeninnsats av ansatte, ekstern finansiering mm.

6.4 Lett tilgjengelig informasjon om kommunens planer

Namsos kommune skal være preget av åpenhet og transparens i både administrative og politiske prosesser, slik at innbyggerne kan følge med på hva som bestemmes og hvorfor. Det foreslås å utvikle en del av den nye nettsiden for Namsos kommune, der alle planer gjøres tilgjengelig så snart de er vedtatt (planportal). Nettsiden/planportalen skal vise planer i et tydelig planhierarki som gjør det lett for publikum og andre brukere å finne fram og se hvordan de ulike plandokumentene henger sammen. I tillegg skal en ta kommunens kommunikasjonskanaler aktivt i bruk under hele planprosess.

7. Tiltak med budsjettkonsekvenser

Samfunnsplanlegging som omtalt i kapittel 5 og 6 har en avgjørende rolle som utdypende og operasjonaliserende bindeledd mellom kommuneplanens samfunnsdel og handlingsprogram med økonomiplan. Planene, sammen med utfordringsbildet (omtalt nedenfor/kapittel 8), gir kunnskapsgrunnlag, utdyper strategier, setter mål og foreslår tiltak, og er derfor viktige grunnlagsdokumenter i de årlige prosessene med årsbudsjett og handlingsprogram med økonomiplan for kommende fireårs periode.

Summen av alle tiltak i alle planene i Namsos kommune har budsjettkonsekvenser som langt overstiger det økonomiske handlingsrommet. Derfor har handlingsprogram med økonomiplan en viktig funksjon i å prioritere mellom tiltakene ut ifra de tilgjengelige økonomiske ressursene.

Planer kan inneholde tiltak som ikke er fullfinansiert. Dette betyr at foreslåtte tiltak kan prioriteres i kommende budsjett, i løpet av handlingsprogram med økonomiplans fireårsperiode, i senere handlingsprogram med økonomiplan, eller at det ikke når opp i fremtidige budsjettprosesser. At et tiltak er med i en plan er med andre ord ikke en garanti for at det blir realisert.

8. Utviklingstrekk som påvirker samfunnsutviklingen i Namsos kommune

Samfunnsutviklingen i den nye kommunen har noen utfordrende trekk som kan gi grobunn for bekymring. Med utfordringer menes i denne sammenhengen utfordringer som eksisterer innad i befolkningen, som befolkningsutvikling, psykiske helseproblemer, ensomhet,

mobbing og mistrivsel i nærmiljøet. Med ytre utfordringer menes de faktorer som påvirker lokalmiljøet utenifra, som klimaendringer, økt fare for ras, tap av biologisk mangfold, nedbygging av dyrkbar mark, endring i globale og nasjonale økonomiske forutsetninger, økende terrortrussel og økt fare for store globale epidemier og smittefare.

Samfunnsutviklingen i Namsos påvirkes av globale, nasjonale og lokale utviklingstrekk- og trender. Noen av de mest truende trekkene som påvirker samfunnsutviklingen i Namsos kommune er beskrevet her:

- [«Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer i Namsos kommune»](#) (heretter kalt oversiktsdokument)
- www.framsikt.no
- [Klimarapport FN](#)
- Klimarisiko/klimastatistikk fra [Miljødirektoratet](#) og andre kilder

Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer i kommunen skal vedtas hvert fjerde år og rulleres årlig. Oversikten tar for seg status og utviklingstrekk for viktige tema innenfor samfunns- og arealutvikling. Utfordringsbildet gjøres tilgjengelig og er bakgrunnsdokument for handlingsprogram med økonomiplan, kommunal planstrategi og kommunens overordnede planarbeid. Hvert 4. år, i forkant av arbeid med kommunal planstrategi, skal dokumentet inneholde en oppdatert folkehelseoversikt slik Folkehelseloven §§5 og 6 stiller krav om.

Oversikten fra 2020 viser følgende **hovedutfordringer** i Namsos kommune:

- Generell nedgang i folketall og økning i antall eldre i forhold til resten av befolkningen, spesielt i distriktene
- Cirka 10 % av barn mellom 0-17 år bor i husholdninger med vedvarende lavinntekt
- Namsos kommune har 1326 personer som er uføretrygdet
- Det er behov for å legge til rette for areal til næringsutvikling, spesielt i Namsos sentrum
- Det er behov for å få oversikt over frivillige lag og organisasjoner
- HUNT 4 viser at en stor andel av befolkningen i Namsos har en livsstil som kan føre til betydelige helseplager
- Et stort antall innbyggere oppgir å ha langvarig begrensende sykdom
- En stor andel innbyggere som oppgir å ha dårlig psykisk helse både blant barn, unge og voksne

Oversikten viser også at Namsos kommune har mange ressurser og muligheter:

- Namsos kommune har et godt forebyggende team rettet mot hjemmeboende med behov for hjelp
- Det er god sysselsetting
- Det er få arbeidsledige
- Det er mange barnehager med pedagogisk kompetanse og bemanningsnorm
- Namsos kommune har lite støy
- Det er ikke kjente områder med luftforurensing
- Det finnes store områder for friluftsliv og rekreasjon
- Namsos kommune har verdifulle naturområder
- Det er et stort omfang av ulike idretts- og kulturtilbud

Namsos kommune er vertskap for store og viktige samfunnsfunksjoner som sykehus, universitet og en videregående skole

De største klimagass-utslippene i Namsos kommune kommer fra:

- Veitrafikk og annen mobil forbrenning
- Jordbruk/landbruk
- Sjøfart
- Energi/oppvarming

I 2015 var CO₂-opptaket til skog og dyrket mark, betydelig mindre i Namsos enn i 2010.

Dette kan skyldes bruksendringer på noe areal, for eksempel rydding av skog for bygging av hus ([Miljødirektoratet](#)).

9. Planbehov i Namsos kommune

9.1 Kommuneplan

Kommuneplanens samfunnsdel er nylig vedtatt og det vurderes ikke behov for rullering av denne. Arealdel til kommuneplanen må utarbeides for nye Namsos kommune. Inntil videre gjelder de tre eksisterende planene for Fosnes, Namsos og Namdalseid.

9.2 Tverrfaglige/tematiske planer

Demografi og samfunnsutvikling – det bør vurderes en tverrfaglig, retningsgivende temaplan som tar for seg befolkningsutviklingen generelt og ser nøye på hva dette betyr for de ulike kommunale tjenestene, planleggingen framover, og hvilke tiltak som bør vurderes ut fra dette.

Flere av de gjennomgående «bærebjelkene» i samfunnsplanen bør vurderes ut fra behov for tverrfaglige planer. Dette gjelder blant annet folkehelse. Folkehelse er et ansvar for hele kommunen, og bør gjenspeiles i en tverrfaglig innsats og et arbeid som går på tvers av kommuneorganisasjonen. Det vurderes at det er behov for en for temaplan med tiltak, som kan møte utfordringene som identifiseres i oversiktsdokument for folkehelse og levekår i Namsos kommune.

Det bør også vurderes om Namsos kommune bør ha en egen temaplan for integrering, men endelig beslutning bør avvendes til blant annet temaplan for folkehelse og temaplan helhetlig oppvekstmiljø er ferdigstilt. Det kan da vurderes hvorvidt utfordringer knyttet til utenforskap svares opp tilstrekkelig gjennom andre planer.

Klima og miljø er også definert som en overordnet satsing for kommunen, og det er vedtatt at det skal utvikles en plan for klima og miljø-satsing i kommunen. Denne bør også inkludere naturmangfold.

Reformen Leve hele livet skal implementeres i kommunene, og det bør i 2020 gjøres en jobb for å definere hvilke innsatsområder som skal prioriteres og hvordan kommunen skal jobbe med dette framover. Dette har også klare koblinger til aldersvennlig samfunn, som er ett av innsatsområdene i kommuneplanens samfunnsdel.

Det er behov for større innsats og fokus på innovasjon, modernisering og FoUI generelt, og kommunen bør utarbeide en FoUI-strategi for økt fokus på forskning og utvikling i kommunen. Strategisk tenkning her gjør oss bedre forberedt til å kjenne til og møte de utfordringene som kommer. Kommunen bør bidra til å utvikle et tverrsektorielt nettverk som samarbeider med relevante eksterne aktører innen FoUI.

Boligpolitisk plan er en tverrsektoriell plan som omfatter mange fagområder. Planen er vedtatt for gamle Namsos kommune, og bør revideres for å omfatte hele nye Namsos kommune.

Kompetansestrategi for hele den kommunale organisasjonen - inkludert rekruttering og kompetanseutvikling/ planlegging – er en sentral plan for å kunne sikre kvalitet og kompetanse i alle tjenester i årene som kommer. Strategien utarbeides våren 2020 og vil gjelde for inneværende kommunestyreperiode.

Strategi for inkluderende arbeidsliv (IA) - inkludert nærvær/ arbeidsmiljø/ heltidskultur er et viktig tverrfaglig område, som det bør utvikles tydelige satsinger på.

9.3 Helse og velferd

Helse og Velferd har følgende planbehov:

- Plan for helse og omsorgstjenester Namsos kommune 2021-2024
 - Denne planen bør være en overordnet plan for hele tjenesteområdet
 - Planen må følges opp med handlingsplaner innen ulike fagområder
- Plan for helhetlig demensomsorg 2021-2024
 - Mennesker med demenssykdommer og deres pårørende er en sterkt voksende målgruppe med omfattende og svært individuelle omsorgsbehov
 - Målgruppen trenger forutsigbare og gode tjenestetilbud i hele omsorgstrappa
 - En god plan for ivaretagelse av denne pasientgruppen er særdeles viktig for at tjenestene skal fungere godt generelt, og at disse pasientene får et godt tilrettelagt tilbud tilpasset hver enkelts behov

9.4 Opplæring og oppvekst

Opplæring og oppvekst ønsker få, men funksjonelle planer som sikrer felles mål og retningsvalg på innsats, som samler muligheter og peker på merverdiene en kan skape ved at en er organisert i et fellesskap med tjenestene grunnskole, NAV, barnehage, barnevern, helsestasjon og PPT.

9.5 Strategi og samfunnsutvikling

Det er behov for tydelige planer og strategier innen området Natur og Næring, både når det gjelder landbruk og næringsutvikling generelt. Dette er områder hvor tjenestene for de tre gamle kommunene har vært lagt til Midtre Namdal samkommune, og det er et behov for å drøfte hvilken retning og prioriteringer nye Namsos kommune skal ha på disse områdene. Det ligger også føringer i kommuneplanens samfunnsdel om å utvikle og definere Namsos kommune som en næringsvennlig kommune.

Ut over dette jobbes det våren 2020 med flere strategier som er av betydning for hele kommuneorganisasjonen, som kommunikasjon og digitalisering. Avdelingen har fagansvaret for disse, og for andre sektorovergrepene områder som folkehelse og klima og miljø.

Koordineringen av Leve hele livet ligger hos Strategi og samfunnsutvikling, samt boligpolitikken og forskning og utvikling.

9.6 Kultur og inkludering

Kultur og inkludering har behov for temaplaner for kultur og frivillighet som kan angi tydelige mål og retning for kommunens arbeid på disse områdene. Planene vil legge føringer for videre virksomhetsstyring i enheten.

Videre er arbeidet med temaplan alkoholpolitikk og temaplan idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv igangsatt, da disse planene er henholdsvis pålagte og en forutsetning for å søke spillemidler. Det vil utarbeides en ny kulturminneplan basert på kunnskapsgrunnlaget i vedtatte kulturminneplaner i Namdalseid, Fosnes og Namsos i 2019. Dette arbeidet vil igangsettes i 2020.

9.7 Samfunnssikkerhet og teknisk drift

Namsos kommune skal i løpet av 2020 sette i gang arbeidet med kommuneplanens arealdel og i forbindelse med dette arbeidet vil det bli aktuelt å gå gjennom alle eksisterende reguleringsplaner og vurdere behovet for revidering. Dette arbeidet vil bli meget ressurskrevende.

9.8 Personal og organisasjon

Personal og organisasjon er en støttefunksjon for øvrige avdelinger, og skal bistå og veilede i personalpolitiske spørsmål.

Personal og organisasjon har ansvar for de tverrfaglige strategiene kompetansestrategi og strategi for et inkluderende arbeidsliv.

God internkommunikasjon og systemer for internopplæring er sentralt for å ha en godt fungerende arbeidsplass og effektiv tjenesteproduksjon. Enheten vil derfor fokusere på en intern opplæringsstrategi. Denne inkluderer opplæring og kompetansebygging innen rutiner og personalpolitiske retningslinjer, kvalitetssystem, data og informasjonssikkerhet, arkivplan mm.

10. Prioritering av kommunale strategier og planer

Kommunale planer og strategier fra tidligere Namdalseid, Fosnes, Namsos og Midtre Namdal samkommune, ut over de som er nevnt under, utgår. Arealplaner og reguleringsplaner er med inn i nye Namsos kommune og gjelder inntil de blir erstattet med nye.

Oversikten viser hvilke overordnede planer og strategier som er vedtatt og hvilke som bør prioriteres i kommunal regi i Namsos kommune i planperioden 2020-2023:

KPS= foreslått i kommuneplanens samfunnsdel

Nr	Navn	Vedtatt	Ansvarlig*)	Kommentar
Kommuneplan				
1	Kommuneplanens samfunnsdel for Namsos kommune 2020-2032	Vedtatt 13.2.2020	SSU	
2	Kommuneplanens arealdel med havnestrategi	2022	SOTD	KPS
Kommunedelplan areal				
	Kystsonesplan Namdal	2020	Eksternt	
3	Regulering Namsos sentrum/Østre byområde	2020	SOTD	
Tverrfaglige planer				
4	Handlingsprogram med økonomiplan og klimabudsjett	Rulleres årlig	ØK	KPS
5	Demografi og samfunnsutvikling	2020	ØK/ SSU	
6	Temaplan: klima, energi og biologisk mangfold	2020-2021	SSU	
7	Temaplan: Helhetlig oppvekstmiljø	2020-2021	OO	KPS
8	Temaplan: Folkehelseiltak i Namsos kommune	2020-2021	SSU	KPS
9	Temaplan: Veteranplan for Namsos kommune 2020-2023	Vedtatt 2020	SSU	
10	Temaplan: Leve hele livet og aldersvennlig samfunn	2021	SSU	
	Temaplan: Integrering	2022/2023	KI	
11	Temaplan: Boligpolitikk (inkl. fornying av kommunal boligmasse)	2021	SSU SOTD	Revidering av boligpolitisk plan Namsos kommune 2018
Tverrfaglige strategier				

12	Digitaliseringsstrategi	Vedtast vår 2020	SSU	
13	Kompetansestrategi	Vedtast vår 2020	PO	
14	FoUI-strategi	2021	SSU	
15	IA-strategi	2021	PO	
16	Kommunikasjonsstrategi	Vedtast vår 2020	SSU	
Helse og velferd (HV)				
17	Temaplan: Helse og omsorgstjenester 2021-2024	2020-2021	HV	
18	Temaplan: Helhetlig demensomsorg 2021-2024	2021	HV	
Kultur og inkludering (KI)				
19	Temaplan: Kultur	2021	KI	KPS
20	Temaplan: Kulturminner (inkludert samiske kulturminner)	2021	KI	KPS
21	Temaplan: Frivillighet	2021-2022	KI	KPS
22	Temaplan: Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv	2020	KI	Må ha
23	Temaplan: Alkoholpolitikk	2020	KI	Må ha
Opplæring og oppvekst (OO)				
25	Temaplan: IKT	2020-21	OO	
26	Temaplan: Helhetlig kompetanse	2020-21	OO	
Personal og organisasjon (PO)				
27	Opplæringsstrategi (rutiner/retningslinjer, Kvalitetssystem/avvikshåndtering, data- og informasjonssikkerhet)	2020-21	PO	
Samfunnssikkerhet og teknisk drift (SOTD)				
28	Overordnet plan for samfunnssikkerhet og beredskap	2023	SOTD	Må ha
29	Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS)	2023	SOTD	Må ha
31	Temaplan: Ras- og flomsikring	Høst 2021	SOTD	
32	Temaplan: Plan for kommunal bygningsmasse	2021	SOTD	
33	Temaplan: Vei 2020-2024	2020	SOTD	
34	Temaplan: Trafikksikkerhet	2020	SOTD	
35	Temaplan: Skilt	2020	SOTD	
36	Temaplan: Vann og avløp 2020-2024 med tiltaksdel	2021	SOTD	

37	Beredskapsplan vann	2020	SOTD	
38	Eiendomsstrategi	2020	SOTD	
Strategi og samfunnsutvikling (SSU)				
39	Temaplan: Næringsutvikling	2021	SSU	KPS
40	Temaplan: Utvikling av landbruket – strategisk landbruksplan	2020	SSU	
41	Temaplan: Smittevern	2020	SSU	
42	Temaplan: Pandemi	Utarbeidet 2020	SSU	

*) SOTD: Samfunnssikkerhet og teknisk drift, HV: Helse og velferd, KI: Kultur og inkludering, PO: Personal og organisasjon, ØK: Økonomi, OO: Opplæring og oppvekst, SSU: Strategi og samfunnsutvikling. KPS: Kommuneplanens samfunnsdel

11. Medvirkningsstrategi/prosessveileder

Intensjonsavtalens-, og kommuneplanens føringer om dialog og medvirkning, samskaping og åpenhet i beslutningsprosesser, gir føringer for kommunens planarbeid. God by- og stedsutvikling handler mye om å bygge videre på de kvalitetene som allerede er der. Inngående lokalkunnskap er dermed grunnleggende for å identifisere elementer som fungerer, eller har viktige identitetsskapende potensial. Slik kunnskap må innhentes gjennom aktiv dialog. Dette gjelder ikke bare for by- og stedsutvikling. Ved å gi plass til både eksisterende og fremtidige brukeres synspunkt og historier i utviklingsprosessen i kommunens ulike planprosesser legger man fundamentet for eierskap hos de som er berørt og øker dermed sjansen for et vellykket resultat innen stedsutvikling og annen samfunns- og tjenesteutvikling.

Ulike arenaer for samskaping kan gi plass til lokale ressurser og legge grunnlag for utvikling av tjenester, tiltak, funksjoner og sambruksløsninger som ikke nødvendigvis vokser ut av en tradisjonell planprosess.

Følgende overordnede strategi skal legges til grunn for Namsos kommunes planarbeid:

- Planprosesser i Namsos kommune skal søkes løst som prosjekt, med et tydelig formål, beskrivelse av utfordringsbildet/kunnskapsgrunnlag, fremdriftsplan og plan for ressursbruk. Dette for å oppnå mest mulig forutsigbarhet.
- Det skal i størst mulig grad, og spesielt for tverrfaglige planer, etableres tverrfaglige arbeidsgrupper for utarbeidelse av samfunnsplaner. Medlemmer i slike arbeidsgrupper utnevnes i hovedsak av ledergruppen i Namsos kommune. I enkelte tilfeller kan det med fordel rekrutteres eksterne representanter inn i arbeidsgruppen, som enten representerer en gruppe eller ekstern virksomhet.

- Det skal legges til rette for tidlig involvering i kommunens planprosesser. Plan for medvirkning skal avklares i prosjektplan og/eller planprogram.
- Det skal være et særlig fokus på hvordan en kan legge til rette for å gi "svakere stemmer" mer kraft i samfunnsutviklingen. Medvirkning av barn og unge skal ha et særlig fokus.
- Innovative og kreative medvirkningsmetoder skal tas i bruk i arbeidet med kommunens overordnede styringsdokumenter og øvrig planarbeid.
- Kommunen skal prøve ut både digitale og fysiske arenaer for samskaping i samarbeid med innbyggerne, frivillige organisasjoner, andre aktører og kommuner.
- Kommunens innbyggertorg skal benyttes som sentrale møte- og kontaktpunkter i kommunens planarbeid. I tillegg skal etablerte arenaer og møteplasser der kommunen møter innbyggere, næringsliv, institusjoner og organisasjoner brukes aktivt.

Det skal utarbeides en mer detaljert veileder for kommunal samfunnsplanlegging i Namsos kommune. Det skal også utarbeides maler for ulike plankategorier, basert på ny grafisk profilhåndbok. Malene skal være brukervennlige og være lett tilgjengelig for ansatte og gjenkjennbare for politikere og øvrige innbyggere.

11.1 Prosesskrav i plan- og bygningsloven

Plan- og bygningsloven kapittel 5, sier følgende om medvirkning:

§ 5-1.Medvirkning

Enhver som fremmer planforslag, skal legge til rette for medvirkning. Kommunen skal påse at dette er oppfylt i planprosesser som utføres av andre offentlige organer eller private.

Kommunen har et særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, herunder barn og unge. Grupper og interesser som ikke er i stand til å delta direkte, skal sikres gode muligheter for medvirkning på annen måte.

§ 5-2.Høring og offentlig ettersyn

Når loven her bestemmer at et planforslag skal sendes på høring, skal forslaget sendes til alle statlige, regionale og kommunale myndigheter og andre offentlige organer, private organisasjoner og institusjoner, som blir berørt av forslaget, til uttalelse innen en fastsatt frist.

Når loven her bestemmer at et forslag skal legges ut til offentlig ettersyn, skal minst ett eksemplar av forslaget være lett tilgjengelig for alle, slik at enhver kan sette seg inn i det. Ved kunngjøring av planutkast skal det gjøres oppmerksom på om det foreligger alternative utkast til planen som ikke har vært eller vil bli kunngjort. Det skal i tilfelle også opplyses at de er tilgjengelige på planmyndighetens kontor.

Det skal legges til rette for elektronisk presentasjon og dialog i alle faser av planprosessen.

Nærmere krav til høring og offentlig ettersyn framgår av bestemmelsene for den enkelte plantype.

Kapittel 10 -12 i plan- og bygningsloven beskriver hvilke plantyper som har krav om kunngjøring av oppstart, spesielle krav om medvirkning og offentlig høring. Plantypene som kommer inn under særskilte krav i henhold til plan- og bygningsloven er:

- Kommunal planstrategi (kapittel 10)
- Kommunepanens samfunnsdel og arealdel (kapittel 11)
- Planprogram (kapittel 11)
- Reguleringsplan (kapittel 12)

